

## QURILISH-PUDRAT TASHKILOTLARIDA BUFGALTERIYA HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH

**Kafiyev Hojiakbar Hosilbek o'g'li**

**Ilmiy rahbar: Avloqulov Anvar Ziyadullayevich**

**<https://doi.org/10.5281/zenodo.15278969>**

**Annotatsiya:** Mazkur tezisda qurilish-pudrat tashkilotlarida bufgalteriya hisobining xususiyatlari, auditning roli hamda ularni takomillashtirish yo'nalishlari chuqur tahlil qilinadi. Qurilish jarayonining o'ziga xosligi, hisob yuritishdagi murakkabliklar va xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga muvofiqlashtirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, bufgalteriya tizimini raqamlashtirish, ichki auditni kuchaytirish va kadrlar salohiyatini oshirish orqali bu sohani rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

### **Kirish**

Bugungi kunda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida qurilish sohasi muhim rol o'ynaydi. Qurilish-pudrat tashkilotlarining moliyaviy holatini aniq va haqqoniy aks ettirish esa bufgalteriya hisobining to'g'ri yuritilishi va zamonaviy audit tizimi orqali amalga oshiriladi. Shu bois, bu sohadagi hisob va nazorat tizimining takomillashtirilishi iqtisodiy boshqaruvning eng dolzarb yo'nalishlaridan biridir.

### **Asosiy qism**

Qurilish-pudrat tashkilotlarida bufgalteriya hisobi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Qurilish jarayonining uzoq muddatli va bosqichma-bosqich amalga oshirilishi bufgalteriya hisobida daromad va xarajatlarni to'g'ri tan olish zaruratini keltirib chiqaradi.
2. Obyektlar bo'yicha alohida hisob yuritish – bu har bir qurilish loyihasining iqtisodiy natijalarini baholash imkonini beradi.
3. Material va mehnat xarajatlarini aniq hisobga olish – hisobotlar ishonchliligini ta'minlovchi asosiy omil hisoblanadi.
4. Daromadni tan olish prinsiplari – xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish uchun shartnoma asosida tan olinadigan daromadlar mexanizmini to'g'ri tashkil etish lozim.

Audit esa quyidagi asosiy yo'nalishlarda muhim rol o'ynaydi:

- Moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligini ta'minlash;
- Ichki nazorat tizimining samaradorligini baholash;
- Qonunbuzarliklarni aniqlash va oldini olish;
- Budjet mablag'larining maqsadli sarflanishini nazorat qilish.

Takomillashtirish yo'llari quyidagilardan iborat:

- Zamonaviy bufgalteriya dasturlarini joriy etish;
- Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini tatbiq etish;
- Ichki audit xizmatini rivojlantirish;
- Mutaxassislar malakasini oshirish.

### **Xulosa**

Qurilish-pudrat tashkilotlarida bufgalteriya hisobini zamonaviy axborot texnologiyalari asosida yuritish, xalqaro standartlarga asoslangan audit tizimini shakllantirish va xodimlarning malakasini oshirish orqali bu sohaga bo'lgan ishonchni mustahkamlash mumkin. Bu esa iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

**References:****Используемая литература:****Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobi to'g'risidagi Qonuni, 2023-yilgi tahrir.
2. Qurilish sohasida buxgalteriya hisobini yuritish bo'yicha me'yoriy hujjatlar to'plami. – Toshkent, 2022.
3. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (XMHXS) – rasmiy tarjima, O'zbekiston buxgalterlar va auditorlar milliy assotsiatsiyasi, 2021.
4. Avloqulov A.Z. "Buxgalteriya hisobi va audit asoslari". – Toshkent, 2021.
5. Qodirov Sh.S. "Qurilishda buxgalteriya hisobi va audit", ilmiy maqola, "Moliyachi" jurnali, 2022, №4.